

บทอ่าน เรื่อง ลิงเจ้าปัญญา
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๒ เรื่อง เอกลักษณ์หลักภาษาไทย
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง ลิงเจ้าปัญญา
รายวิชาภาษาไทย รหัส ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

นิทานชาดก เรื่อง ลิงเจ้าปัญญา (วานรินทชาดก)

ในสมัยหนึ่ง พระพุทธเจ้าประทับอยู่วัดเชตวันเมืองสาวัตถี ทรงปรารภความพยายามเพื่อปลงพระชนม์พระองค์ของพระเทวทัต ได้ตรัสอดีตนิทานมาสาธกว่า...

กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว พระโพธิสัตว์เกิดเป็นพญาวานรตัวหนึ่ง มีรูปร่างขนาดเท่าลูกม้า มีพลังกำลังมาก อาศัยอยู่ในชายป่าแห่งหนึ่ง เทียบหากินอยู่บนเกาะกลางแม่น้ำแห่งหนึ่งซึ่งอุดมสมบูรณ์ไปด้วยผลไม้ นานาชนิด พญาวานรจะกระโจนจากฝั่งแม่น้ำข้างนี้ไปพักที่แผ่นดินกลางน้ำ แล้วกระโจนจากแผ่นดินไปขึ้นบนเกาะนั้นในเวลาเช้า เทียบหากินผลไม้ต่าง ๆ ในเกาะนั้นในเวลากลางวัน แล้วจะกระโดดกลับทำนองเดียวกันในเวลาเย็น โดยลักษณะเช่นนี้เป็นประจำทุกวัน

ในแม่น้ำนั้น มีจระเข้ผัวเมียคู่หนึ่งอาศัยอยู่ ได้มองเห็นลิงนั้นกระโดดข้ามไปมาทุกเช้าเย็น ในเช้าวันหนึ่ง จระเข้ผู้เมียเกิดแพ้ท้องต้องการกินหัวใจของลิง จึงพูดกับสามีว่า

“พี่ ฉันแพ้ท้องต้องการกินหัวใจของลิงตัวนั้น พี่จงหามาให้ฉันหน่อยนะ”

จระเข้ผู้สามีกล่าวว่า

“ได้จ้ะ ที่รัก เทียบพี่จะคอยจับมันที่มาจากเกาะในเย็นวันนี้”

ฝ่ายพญาวานรเที่ยวหากินบนเกาะนั้นทั้งวัน ครั้นถึงเวลาเย็นก็มายืนอยู่ที่ชายฝั่งที่เคยกระโดดข้ามทุกวัน มองเห็นความผิดปกติของแผ่นหินกลางน้ำแล้วคิดว่า

“วันนี้ ทำไมแผ่นหินจึงสูงกว่าเดิม ปริมาณน้ำก็ยิ่งเท่าเดิม เห็นทีจะมีสัตว์อะไรมานอนบนแผ่นหินนั่นกระมัง”

จึงทำเป็นเรียกแผ่นหินว่า “หิน หิน”

ก็ไม่ได้รับคำตอบ จึงพูดเปรย ๆ ขึ้นว่า

“หิน ทำไมวันนี้ ท่านจึงไม่ขานรับข้าพเจ้าล่ะ”

ฝ่ายจระเข้ที่นอนอยู่บนแผ่นหิน ได้ฟังเช่นนั้นคิดหลงกลว่า

“ในวันอื่น ๆ แผ่นหินนี้ คงให้คำตอบแก่ลิงเป็นแน่”

จึงขานรับออกไปว่า “อะไร ท่านลิง”

พญาวานร “ท่านเป็นใคร”

จระเข้ “เราเป็นจระเข้”

พญาวานร “ท่านมานอนอยู่ที่นี้ทำไม”

จระเข้ “เพื่อต้องการหัวใจของท่าน”

พญาวานร “ท่านต้องการไปทำไม”

จระเข้ “เมื่อยเราแพ้ท้อง ต้องการกินหัวใจของท่าน”

พญาวานรคิดว่า

“เราไม่มีทางอื่น นอกจากจะลวงจระเข้ตัวนี้” จึงพูดว่า

“จระเข้สหายรัก เราตกลงสละร่างกายให้ท่านแล้วละ เพื่อเห็นแก่ลูกน้อยของท่าน ท่านจงอ้าปากไว้ เราจะกระโจนเข้าปากของท่านเอง”

หลักความจริงมีอยู่ว่าเมื่อจระเข้เข้าปาก ตาทั้ง ๒ ข้างก็จะหลับ
จระเข้ไม่ทันคิดถึงเหตุนี้ จึงอ้าปากคอย พญาวานรจึงกระโดดเหยียบหัว
จระเข้กระโดดข้ามไปยังฝั่งตรงข้ามอย่างรวดเร็ว

จระเข้พอคิดได้ว่าหลงกลพญาวานรก็สายเสียแล้ว จึงกล่าวเป็น
คาถาว่า

“พญาวานร ผู้ใดมีธรรม ๔ ประการนี้ คือ สัจจะ ธรรมะ ธิติ และ
จาคะเช่นกับท่าน ผู้นั้น ย่อมครอบงำศัตรูที่ตนพบเห็นได้”

ที่มา : หนังสือนิทานชาดก เล่มที่ ๑ โดย พระมหาสุนทร สุนทรธมโม